

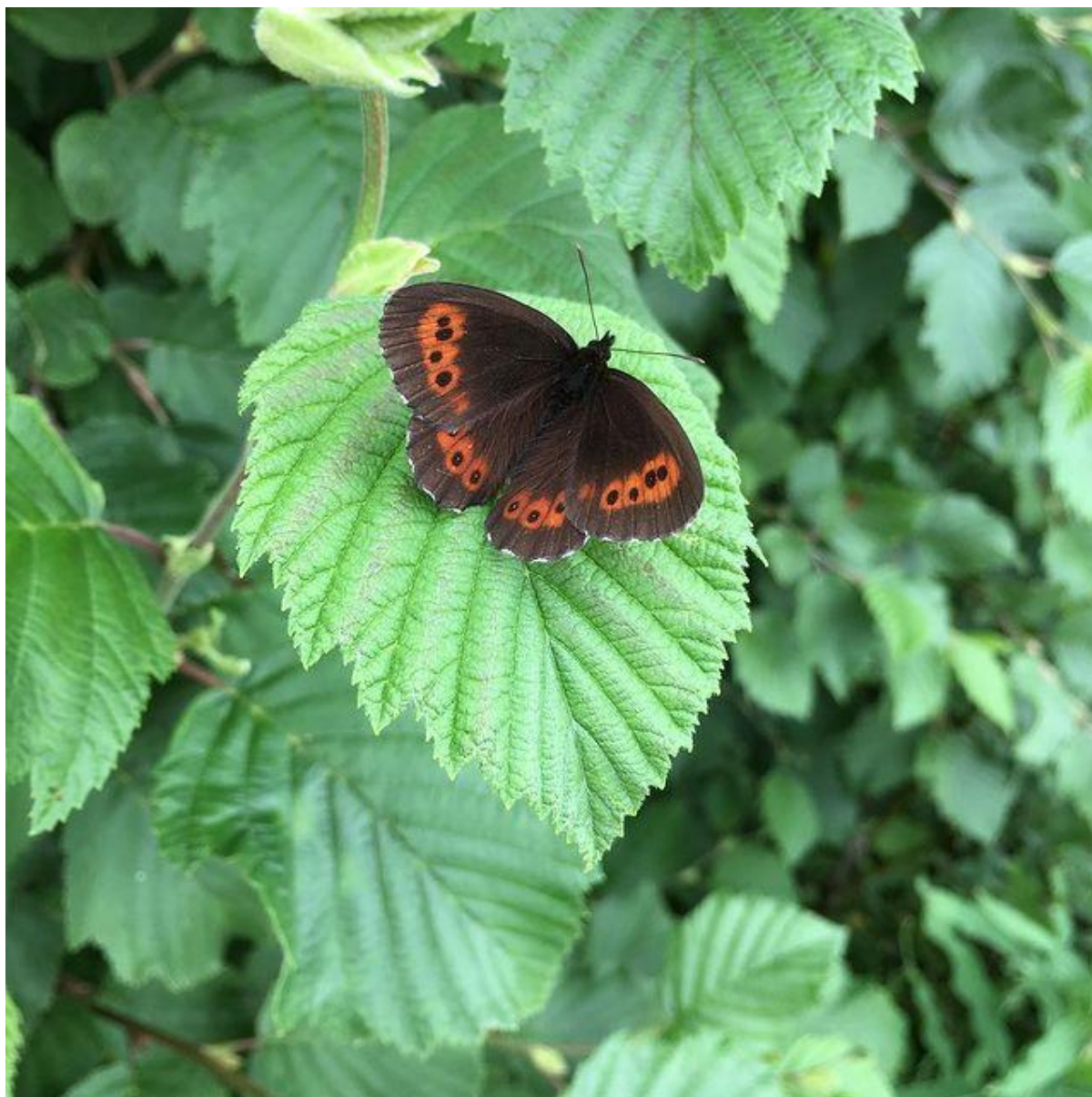
Kommunedelplan for naturmangfold i Høylandet kommune

Planprogram

Arkivsak: 21/264

Arkivkode: 140

Sakstittel: KOMMUNEDELPLAN FOR NATURMANGFOLD

Fløyelsringvinge. Foto: Inger Hilde Solstad

Innledning

Høylandet kommune er én av 23 utvalgte kommuner i Norge som i 2021 har fått støtte fra delta i et nasjonalt prosjekt om å utarbeide kommunedelplan for naturmangfold.

Bakgrunnen for prosjektet er St.meld. 14 (2015-16) Natur for livet der det står følgende: «Regjeringen ønsker å legge til rette for at kommunene kan øke sin kompetanse om naturmangfold. Regjeringen foreslår at dette skal skje gjennom et godt kunnskapsgrunnlag og økt veiledning, og gjennom et pilotprosjekt om kommunedelplaner for naturmangfold. I dette pilotprosjektet vil det bli lagt vekt på de verdiene som naturmangfoldet representerer i nasjonal, regional og lokal sammenheng.»

Arbeidet med en kommunal plan for naturmangfold skal være et virkemiddel for å sette naturmangfoldet på den lokalpolitiske dagsorden og etablere en større grad av lokal forankring og medvirkning i utvelgelsen av viktige naturområder i kommunen. Kommunedelplan for naturmangfold skal styrke kunnskapsgrunnlaget for politiske og administrative beslutninger i kommunen, skape forutsigbarhet for forvaltningen, eiere og utbyggere og være et redskap for å synliggjøre naturmangfoldet som ressurs for kommunen.

Vi har også som mål at kommunedelplanen skal være et verktøy for at både administrasjon, politikere, grunneiere og alle andre interesserte.

Den skal også bidra til at vi blir bevisste på, og kan fremheve naturmangfoldet vi har i vår egen kommune, og de kvalitetene vi har i dette mangfoldet.

Rammer og premisser for planarbeidet

Kommunedelplan for naturmangfold for Høylandet skal utarbeides i henhold til gjeldende planbestemmelser i plan- og bygningsloven. Dette sikrer et utvidet grunnlag for medvirkning og en større grad av forankring politisk og administrativt.

Kommunedelplanen skal vise hvilke utfordringer kommunen står ovenfor, og redegjøre for strategier for en ønsket utvikling av ivaretagelse av naturmangfoldet i kommunen.

Gjennom kommunedelplanen skal kommunen formidle hvilke overordnede retninger kommunens forvaltning skal ta for å sikre naturmangfoldet. Planen vil henvise til kart og andre informasjonskilder og rapporter på nett. Planen er ikke juridisk bindende, men vil være et grunnlag for innhenting av kunnskap og være retningsgivende i andre juridisk bindende planer, f.eks kommuneplanens arealdel.

Formål med planarbeidet

Høylandet kommune er en kommune med et variert og rikt naturmangfold. Vi har mye kunnskap på grunn av våre spesielle naturområder samt store forekomster av trøndertorvmose. Rapporter fra NTNU Vitenskapsmuseet omtaler flere av de viktigste områdene.

Det er et mål at vi i løpet av utarbeidelsen av planen øker kompetansen om naturmangfoldet, og at arbeidet med å bevare naturmangfoldet i kommunen skal bli bedre lokalt forankret.

Videre er målet er å sikre at det ikke skjer en forringelse av kommunens naturmangfold samt å se på mulige tiltak for å bedre naturmangfoldet der det er mulig. Dette ønsker vi å oppnå ved å få samlet informasjon om arealene som er viktige for naturmangfoldet i kommunen. Det er ønskelig å få laget en oversikt over områdene som er mest sårbare for å gi de en best mulig beskyttelse fra inngrep. En plan for å bevare naturmangfoldet vil gi en bedre beskyttelse av de sårbare arealene og være et verktøy for å sikre en bærekraftig utvikling av samfunnet og kommunen.

Kommunedelplanen skal gjøre naturinformasjon mer tilgjengelig for allmennheten og forvaltningen selv, samt forenkle saksbehandlingen og skape mer forutsigbarhet for publikum. Det er en målsetting for arbeidet å skape en god planprosess gjennom tilstrekkelig medvirkning. Arbeidet skal sette fokus på naturverdiene i kommunen og gi næringslivet, offentlig forvaltning, grunneiere og andre et styrket insentiv til å ta vare på naturmangfoldet.

Kommunedelplan for naturmangfold skal i korte trekk oppsummere

- hva vi har av kartlagt naturmangfold i kommunen
- oversikt over kartleggingsbehov
- hvilke områder/arter som er særlig viktig å ta vare på
- hvordan vi skal sikre ivaretagelse av naturmangfoldet framover

Det er videre et mål at erfaringer og resultater fra planarbeidet skal ha overføringsverdi til andre kommuner. Trøndelag fylkeskommune og fylkesmannen vil derfor bli involvert i planarbeidet.

Overordnede føringer

I Stortingsmelding 14 (2015-16) Natur for livet beskrives det hvordan regjeringens politikk skal bidra til å ta vare på naturmangfoldet. Et av innsatsområdene er å styrke kommunenes arbeid med naturmangfold. Arealinngrep er den viktigste negative påvirkningen for natur i Norge. Derfor er det ekstra viktig at kommunene utøver sin rolle som arealforvalter på en god måte.

Videre ligger det overordnede føringer i

Biomangfoldkonvensjonen

Konvensjonen om biologisk mangfold pålegger alle medlemslandene å jobbe sammen for å sikre en naturmangfoldet på kloden, og Norge har forpliktet seg i forhold til denne.

FNs naturpanel

I 2010 ble politikere fra alle medlemslandene i FN-konvensjonen om biologisk mangfold (CBD) enige om en ny, tiårig plan for bevaring av det biologiske mangfoldet. Planen består av 20 delmål, Aichi-målene.

FNs naturpanel (IPBES) konkluderte i sin hovedrapport fra 2019 med at det ikke vil bli mulig å nå

de internasjonale Aichi-målene for naturmangfold innen det opprinnelige målet som var 2020. Den oppdaterte planen har som visjon for 2050 at i 2050 er det biologiske mangfoldet verdisatt, bevart, restaurert og bærekraftig brukt på den måte som vedlikeholder økosystemtjenester, opprettholder en sunn planet og gir livsviktige goder til alle mennesker. I følge Naturpanelet utgjør endret arealbruk, for eksempel i form av nedbygging, oppdyrking eller mer intensiv utnyttelse av områder, en større trussel mot verdens naturmangfold enn både overbeskatning, klimaendringer, forurensning og spredning av fremmede arter.

FNs bærekraftsmål

Høylandet kommune legger gjennom samfunnsplanen FNs bærekraftsmål til grunn i all sin planlegging.

Figuren nedenfor viser en ny måte å forstå bærekraftsbegrepet på, med tre dimensjoner: miljø, økonomi og sosiale forhold. Disse dimensjonene må sees i en sammenheng og ikke sektorisert. Det er ikke mulig å sikre den sosiale eller økonomiske dimensjonen, hvis vi ikke ivaretar livsgrunnlaget vårt, naturen (biosfæren). Å bevare naturen på land og i vann (mål 14 og 15) og å motvirke klimaendringene (mål 13) er derfor viktige oppgaver for kommunen i framtiden.

Nasjonale miljømål

Norge har 23 mål for miljø. Utviklingen måles ved hjelp av miljøindikatorer. De nasjonale målene for naturmangfold er:

- Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester.
- Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen for truede og nær truede arter og naturtyper skal forbedres.
- Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner

For å planlegge og gjennomføre naturinngrep på en forsvarlig måte, er det derfor behov for å kartlegge hvilke arter og naturtyper som må tas spesielt hensyn til i et bestemt område. Arealer og naturressurser må brukes på en best mulig måte for å muliggjøre samfunnsaktivitet og næringsliv, uten at denne aktiviteten truer livsbetingelsene for arter eller ødelegger naturtyper.

Prosess, medvirkning og organisering

Prosess

Planprosessen vil bli gjennomført i henhold til gjeldende planbestemmelser i plan- og bygningsloven. Varsel om oppstart av arbeidet med kommunedelplanen for naturmangfold gjøres samtidig med at planprogrammet sendes ut på høring og legges ut til offentlig ettersyn. Melding om oppstart av planarbeid og planprogrammet gjøres tilgjengelig gjennom elektroniske medier og i lokalavis, samt det kommunale informasjonsbladet Hæva.

Landbrukssjefen er ansvarlig for arbeidet, som organiseres og gjennomføres av prosjektgruppen bestående av fagmiljøet på utviklingsavdelingen.

Formannskapet vedtar planprogrammet og kommunestyret sluttbehandler planen.

I tillegg til prosjektgruppen, vil det være aktuelt å involvere regionale myndigheter. Miljødirektoratet har en egen kontaktperson som kan bistå kommunen i prosessen.

Medvirkning

Det vil være viktig å involvere interesseorganisasjoner og enkeltpersoner som har god kunnskap om det lokale naturmangfoldet. Ved planoppstart kunngjøres en melding på kommunens hjemmesider og i det lokale informasjonsbladet, Hærvå. Det spres også på sosiale media sammen med informasjonsvideoer om naturmangfold, for å spre informasjon om emnet.

Mens vi er i pandemien, vil sosiale media og digitale møter være den beste kanalen for medvirkning.

Alle aktuelle interesseorganisasjoner, enkeltpersoner med fagkunnskap, grunneiere, og andre relevante lag og foreninger vil få særskilt varsel om planarbeidet.

Tidsplan

Vi starter arbeidet med å utarbeide planprogram sommeren 2020. Mange områder er allerede kartlagt, men det kan måtte påregnes noe kartlegging av andre områder. Det vil bli arbeidet med å få en oversikt over dette til vinteren slik at kartlegging kan utføres sommeren 2022. Ferdig planforslag sendes på høring tidlig høst 2022, med mål om fastsatt plan før jul 2022.

Omfattende kartlegging vil kunne medføre en utsettelse av ferdigstillelse.

Tidsplan:

Planoppstart og planprogram ut på høring: Juni 2021

Fastsettelse planprogram: september 2021

Oppstart arbeid med planforslag: høst 2021.

Avklaring av kartleggingsbehov: vinter 2021/2022

Kartlegginger: sommer 2022

Endelig planforslag på høring: oktober 2022

Fastsatt plan: desember 2022.